

Tárgytematika / Course Description Gazdaságszociológia

AKNB_SSTM032

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Bugovics Zoltán

Félév / Semester: 2023/24/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy a szociológia gazdasággal kapcsolatos vetületeit tekinti át, mélyebb betekintést enged a gazdasági folyamatokba, elsősorban azokba, amelyek a társadalommal, a társadalmi működéssel kapcsolatosak. A hallgatóknak e kurzus nyomán képesnek kell lenniük értelmezni a társadalmat érintő gazdasági folyamatokat. A **gazdaságszociológiai** elméletek mellett az oktatás részét képezi a szakterület kutatásainak ismerete, azon módszertani jellemzők és összefüggések ismerete, ami a társadalom gazdasági mechanizmusait és viszonyait tartalmazza. A hallgatók ismereteket szereznek az alapelméletek mellett a legújabb kutatási irányzatokról és nemzetközi kérdésekről, illetve az európai és amerikai szakági jellemzőkről is. A hallgatóknak az elméleti tudás mellett számot kell adniuk saját kutatási projekt kialakításáról, annak elméleti-módszertani ismereteiről is.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. A gazdaságszociológia helye és kapcsolata más társadalomtudományokkal. A gazdasági beágyazottság kérdése Polányi Károlynál és Mark Granovetternél.
2. Különböző társadalmi alrendszerek kapcsolata és hatása a gazdaságra. Az AGIL-rendszer és Kornai János koordinációs típusai: hatalmi, bürokratikus és etikai koordináció. A különböző típusokban megjelenő gazdaságfejlesztő potenciál.
3. Társadalmi értékrendszerek és a gazdaság kapcsolata Hawkins-Best-Coney és Hofstede-modell. A különböző értékrendszerek milyen mértékben segítik, vagy gyengítik a vállalkozói erőforrásokat. Konkrét példák bemutatása a világ különböző országaiból, illetve Magyarországról.

4. Motivációk, gazdasági motivációk és személyiségelméletek. A különböző tudományok (közgazdaságtan, szociológia, pszichológia, gazdaságtropológia) hogyan látják az ember gazdasági magatartását. Milyen kapcsolat van a különböző történelmi korszakokban megjelenő vállalkozói képek között.

5. A vállalkozó és annak társadalmi környezete, mint gazdaságszociológiai probléma. A különböző társadalmi rendszerek milyen gazdasági struktúrákat hoznak létre, és ez miképpen jelenik meg az emberek vállalkozói magatartásában. Mit jelent a siker ideológiai, a siker retorika és a siker narratíva.

6. A vállalkozói modellek és előképek kialakulása az ókortól napjainkig. Az egyes ember és az embercsoportok munkához, vállalkozáshoz, illetve általában a racionális kalkulációhoz viszonyának melyek a történelmi gyökerei. Az első európai „personál marketing” könyv (Hesiodos: Munkák és napok) c. művének az elemzése.

7. A polgár és a vállalkozó identitás megjelenítése. A modern európai gazdasági rendszer és a modern európai gazdasági szereplő megjelenése. A polgári identitás milyen kapcsolatban van a vállalkozásokkal. Az ember gazdasági tevékenységében mit jelent a vállalkozói viselkedés –, magatartás –, karakter és társadalmi karakter.

8. A vállalkozói minták és kapcsolatok a 19. és a 20. században. Európában milyen vállalkozó típusok alakultak ki. Az egyes országok történelme és kultúrája milyen napjainkig ható eltéréseket eredményez.

9. Sikerideológia, siker retorika, siker narratíva. A gazdasági sikerhez kötődő, vagy éppen azt gátló értékek történelmi megjelenése. A nagyobb változások idején megjelenő siker ideológiák: protestantizmus, reformkor, liberalizmus, szocializmus.

10. Sikerminták és gazdasági magatartásformák szocializációja. A sikeres vállalkozók családjában, illetve ezen túlmenően a társadalomban hogyan jelenik meg a gazdasági motiváció és milyen átadási csatornái vannak. Mesék, regények, filmek, rajfilmek, játékok gazdasági motivációi és az átadás mechanizmusa.

11. A társadalmi tőke és annak kapcsolata a gazdasággal. Mit jelent a társadalmi tőke. Milyen történelmi, és gazdasági hatásokra jelenik meg. Milyen megközelítési módjai vannak: J.Hanifan, M.Granovetter, C.Coleman, R.D.Putnam.

12. A társadalmi tőke működésének mechanizmusai. Coleman: Zártság, stabilitás, ideológia, Granovetter: A társadalmi beállítódás problémája, Putnam: Szoros társadalmi háló, a civil szektor erőssége, a reciprocitás, a bizalom.

13. A társadalmi tőke és a gazdaság kapcsolata. A társadalmi hálók, a bizalom és a társadalmi tőkéhez köthető egyéb normák és magatartásformák hogyan határozzák meg a gazdasági folyamatokat. F.Fukuyama: A bizalom c. könyvének áttekintése. A magyar társadalmi tőke sajátosságai.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A tanórákon való aktív részvétel.

A tárgy követelménye: vizsgajegy

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

KÖTELEZŐ ÉS AJÁNLOTT IRODALOM A GAZDASÁGSZOCIOLÓGIA

VIZSGÁHOZ

1. Szakál Gyula: Vállalkozó győri polgárok L'Harmattan, 2003. (Fejezetek)

- A polgár, a vállalkozó és a gazdasági elit, mint kutatási terület (23.o.-69.o.)
- Életutak, vállalkozói karakterek (171.o.-191.o.)
- A polgári vagyon szerkezete (192.o.-213.o.)

2. Szakál Gyula: Karrierék és életstratégiák KönyvPont, 2004.

- A társadalmi tőkéről röviden (109.o.-115.o.)
- A fiatalok kapcsolata a magyar társadalmi tőkével (117.o.-126.o.)
- A segítségkérés és –adás, mint a társadalmi tőke legfontosabb jellemzője (127.o.-**135.o.**)

3. Robert D.Putnam: Making Democracy Work. Princeton University Press, 1994.

4. Robert D.Putnam: Bowling Alone. Simon & Schuster, 2000. New York

5. Fukuyama, Francis: Bizalom. Európa Bp. 1997.

6. Utasi Ágnes: A társadalmi interpretáció és a szolidaritás alapjai: a bizalmas kapcsolatok.

Századvég, 2002/2.

7. Szalai Erzsébet: Gazdasági elit és társadalom a magyarországi új kapitalizmusban.

Aula, 2001.

8. Kuczi Tibor: Kisvállalkozás és társadalmi környezet. Replika Könyvek, 2000.

9. Szakál Gyula – A.Gergely András (szerk.): Társadalmi tőke, karrieresélyek, viselkedés-

minták. MTA PTI 2004.

10. Szakál Gyula: A civil szektor szerepe a társadalmi tőke képződésében. MTA PTI, 2006.

11. Műhely c. folyóirat

a. Polgárosodás és modernizáció a Monarchiában 1993.

b. Hanák Péter: Vállalkozók és alapítók (10.o.-11.o.)

c. Gerő András: A társadalmi érintkezés uralkodó jellege a Monarchia
Magyarországon

12. Műhely c. folyóirat 1996/4

- a. Gunst Péter: Gondolatok a paraszti munkakultúráról
- b. Erdész Ádám: Teljesítmény ethos a Kner nyomdában

1. Hartmut Berghoff: Moderne Unternehmensgeschichte München – Wien – Zürich, 2005.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL